

Algemene beschouwingen 11 juni 2019

Voorzitter, We hebben een stormachtige week met een heuse tornado achter de rug. Toch blijft Rheden in zwaar weer zitten; financieel zwaar weer. Daar is al veel over gezegd en zal nog veel over gezegd worden.

Maar laat ik deze Algemene Beschouwingen beginnen met zaken die positief zijn.

Rheden sterker maken! Wie wil dat nu niet? En het liefst op alle fronten. Op het gebied van economie, wonen, participeren en financieel. De huidige goede economie straalt ook af op Rheden. We zien dat de economische activiteiten in onze gemeente toenemen. Bijvoorbeeld de activiteiten die ondernemers hebben ontplooid bij het kanaal in Dieren en Spankeren. De VVD-fractie is blij met deze ontwikkeling. Navraag bij ondernemers leert ons dat de zaken goed gaan maar ook dat het moeilijk is om aan medewerkers te komen. Hoe kan het, vragen wij ons af dat wij nog zoveel mensen met een uitkering hebben terwijl ondernemers om mensen zitten te springen.

Rheden sterker maken! Door zoveel mogelijk inwoners te laten participeren in de samenleving. Meedoen is belangrijk. Voor iedereen. Via arbeidsactivering of sociale activering. Participatie zorgt voor contact met andere mensen. Werk leidt tot zelfstandigheid en eigenwaarde. Wie werkt investeert in zichzelf en in de toekomst van onze samenleving. De inspanningen die het college doet om mensen met een uitkering weer mee te laten doen, waarderen we. We zien dat de re-integratie-trajecten de eerste goede resultaten geven. Wat ons betreft kan dat meer en beter. Door de succesvolle trajecten meer in te zetten en meer mensen te laten deelnemen. En door de wat minder succesvolle trajecten te evalueren, en zo te verbeteren zodat deze ook betere resultaten opleveren. Hoe meer mensen participeren, hoe sterker Rheden zal zijn.

Rheden sterker maken! Door ervoor te zorgen dat er voldoende woningen zijn voor onze inwoners. Dat er, op ons verzoek, onderzocht is hoeveel mogelijke bouwlocaties er in Rheden zijn, stemt ons tevreden. Dat uit dat onderzoek blijkt dat we voldoende locaties om de komende jaren ruim 700 woningen te bouwen stemt ons tot nog meer tevredenheid. In Het Hof van Soeren zijn alle woningen opgeleverd. En hoe mooi is dat geworden. En er liggen nog meer mooie plannen. Het Vitensterrein, de seniorenwoningen bij het Lorentzhuis, de woningen bij de Imboslaan en die bij het voormalig Recordterrein. In deze plannen zijn ook sociale huurwoningen opgenomen. Nu is het tijd om vooral middel-dure en duurdere woningen te bouwen zodat we de doorstroming op de woningmarkt bevorderen. Elk bouwplan zal weerstand oproepen en ik doe daarom een beroep op de bereidheid van de raad om mee te werken aan toekomstige bouwplannen en in de planning voorrang te geven aan de plannen die sneller gerealiseerd kunnen worden.

Voorzitter, wij vinden dat iedereen op een prettige manier moet kunnen wonen in Rheden. Echter, onze fractie is meerdere malen door inwoners aangesproken op de overlast die begeleid wonen in de diverse wijken met zich meebrengt. Inwoners die deze overlast

melden voelen zich niet altijd serieus genomen en zijn van mening dat de gemeente niet altijd even adequaat handelt in deze. We hebben er ook al diverse vragen over gesteld. In onze gemeente zitten we ruim 44 % boven het Gelders gemiddelde en ruim 73% boven het landelijk gemiddelde. En dat is wat ons betreft meer dan genoeg. Wij willen een eerlijke verdeling van begeleid wonen projecten in de regio. Omdat wij al meer begeleid wonen projecten opgenomen hebben dan het regionale gemiddelde vragen wij het college te onderzoeken of in Rheden voorlopig een stop op begeleid wonen kan worden toegepast. Ik dien hiervoor een motie in.

Rheden sterker maken! Ook financieel, vooral financieel. En zoals ik al zei, zit Rheden na een stormachtige week ook in financieel zwaar weer. Omdat de raad nu tussentijdse rapportages ontvangt, zijn we eerder en beter geïnformeerd maar altijd achteraf. We zien dat de Raad nu in zijn kaderstellende rol c.q. zijn budgetrecht onvoldoende invloed heeft om vooraf grip te krijgen op de financiële situatie. Daarom pleiten wij ervoor dat bij afwijkingen groter dan 5% van de vastgestelde begroting per programma de raad vooraf geïnformeerd wordt en de Raad voorstellen voorgelegd krijgt ter dekking van die overschrijdingen. Ik dien hiervoor een motie in.

De voorliggende kadernota is een nota met weinig kaders... Bijzonder omdat we juist kaders nodig hebben om richting te geven aan het financieel beleid. In mijn algemene beschouwingen van vorig jaar heb ik al aangegeven dat de VVD staat voor een degelijk financieel beleid en dat we ervoor moeten waken dat de gemeente Rheden niet verder inteert op de algemene reserves. En daar staan we nog steeds voor en willen het college meegeven dat nog meer interen op onze Algemene Reserves wat ons betreft niet wenselijk is.

Het is duidelijk dat er bezuinigd moet worden. En dat begint daar waar de tekorten ook ontstaan zijn. Maar bezuinigen doe je niet alleen op uitgaven die mensen raken. Bezuinigen doe je ook door het goede voorbeeld te geven in eigen huis door ook daar de broekriem aan te halen. Dat is niet leuk voor onze ambtenaren, maar geeft een duidelijk signaal naar onze inwoners, waar we ook offers vragen. De afgelopen jaren is gebleken dat het begrote budget voor personeel onvoldoende is geweest om de taken uit te voeren. Hoog ziekte verzuim, onvoldoende kennis in de organisatie en uitbreiding van personele sterkte ten behoeve van de decentralisaties hebben geleid tot overschrijding van de budgetten. Ook de eerder aangekondigde doorontwikkeling en kanteling van de organisatie ten behoeve van de transformatie hebben niet geleid tot het gewenste resultaat. In de kadernota is opgenomen dat het budget voor personeel gezien de autonome ontwikkeling rond 3% gaat stijgen bij niet gewijzigd beleid. Dat is veel gezien de huidige financiële situatie. In de Lenterapaportage wordt een taakstelling van 5 % efficiency op het personeelsbudget genoemd. Wij vragen ons af wanneer dit besluit is genomen. Het is een eerste aanzet om de personeelskosten terug te dringen maar is wat ons betreft nog niet voldoende. Wij zijn van mening dat het budget voor personeelskosten bevroren moet worden. Dat kan betekenen dat we een aantal zaken niet meer gaan doen. En dat zijn vooral de niet-wettelijke taken. Wij vragen het college welke maatregelen zij voor ogen hebben om het personeelsbudget substantieel terug te dringen.

Rheden sterker maken! Ook in het sociaal domein. En dat zal niet makkelijk zijn. Het uitgangspunt 'Voorkomen is beter dan genezen' onderschrijven wij volledig. Extra inzetten op preventie en op het voorliggend veld is daarbij essentieel. Maar ook met een meer zakelijk en resultaatgerichte bedrijfsvoering kunnen efficiency en financiële effecten bereikt worden.

Voorzitter, wij zouden het transformatieplan 1.0 uitvoeren voor het geld dat ervoor beschikbaar was. We constateren nu dat dit niet gelukt is, gezien de grote financiële tekorten in met name de jeugdzorg. Nu zijn wij niet de enige gemeente in Nederland met dit probleem maar we moeten het wel zelf oplossen. We constateren ook dat het transformatieplan 1.0 niet geëvalueerd is en vragen ons af wat u eraan gaat doen om het transformatieplan 2.0 wel te laten slagen? En wanneer kunnen we de eerste effecten en resultaten zien van de maatregelen die het college neemt. We schatten in dat dit voor 1 januari 2020 mogelijk moet zijn.

Tot slot voorzitter, wil ik meegeven dat onze fractie bereid is om mee te denken en mee te werken aan de opgave die voor ons ligt en aan een degelijk financieel beleid. **Rheden sterker maken**, op alle fronten, is wat de VVD-fractie voor ogen heeft.

Namend de VVD-fractie

Yola Hopmans